

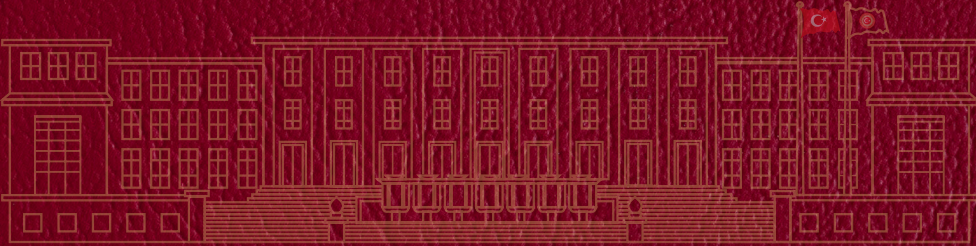

**T.C.
MILLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**

2025 YILI BÜTÇE SUNUŞ KONUŞMASI

(TBMM Genel Kurulu)

Yusuf TEKİN
Millî Eğitim Bakanı

15 Aralık 2024

Kitapçığın dijital kopyasını
QR Kodu okutarak görüntüleyebilirsiniz.

**T.C.
MILLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**

**2025 YILI
BÜTÇE SUNUŞ KONUŞMASI**

**- Sn. Yusuf TEKİN -
Millî Eğitim Bakanı**

14 Aralık 2024

OKUNAN METİN GEÇERLİDİR.

Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri,

Millî Eğitim Bakanlığı, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı, Yükseköğretim Kalite Kurulu Başkanlığı, Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı ve üniversitelerimizin 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifleri ile 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tekliflerini sunmak, 2023 Yılı Sayıştay Raporu ve Bakanlığımız uygulamaları ile yeni hedeflerimiz hakkında bilgi vermek üzere huzurlarınızda bulunmaktayım.

Bu vesile ile Genel Kurulumuzun Başkan ve üyelerini saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri,

Hepimizin bildiği üzere, eğitim alanı, doğası itibarıyla dinamik bir alandır. Bilimsel, pedagojik ve teknolojik gelişmeler, yenilenen ve dönüşen toplumsal ihtiyaçlar, küresel ve yerel düzeydeki farklılaşmalar, bireysel taleplerdeki çeşitlilikler değişimi zorunlu kılmakta, bizi hep daha iyisini aramaya yöneltmektedir. Bizler bu gerçeğin bilincinde olarak, geride bıraktığımız 22 yıl boyunca, Sayın Cumhurbaşkanımızın önderliğinde eğitim sistemimizi daha verimli sonuçlar üretecek bir dinamizmle yapılandırdık.

19 Kasım 2002 tarihinde hükümetimizi kurduğumuz ilk günden itibaren eğitim ortamlarımızı insani, fiziksel, bilimsel ve teknolojik altyapı açısından geçmişle mukayese edilemeyecek ve çağdaş dünyadaki standartları yakalayacak şekilde çalışmaya başladık.

Ancak mümkün olan her vesileyle ifade ettiğim üzere, bizler eğitimi yalnızca ülkemizin maddi refahını artıracak zaruri bir yatırım alanı olarak ele almadık, almıyoruz. Onu aynı zamanda kültürel ve toplumsal varlığımızın ihyasını sağlayacak dinamik ve sürekli bir öğrenme süreci olarak da tanımlıyoruz. Eğitim sürecini, yeryüzündeki

varoluşumuzun temel gerekçesini ve nihai hedefini oluşturan “iyi insan” olmanın ve “kendini tanımanın” tüm koşullarını içerecek bir özgürleşme süreci olarak görüyoruz. Bu bakış açısı şüphesiz ki bizim mensubu ve takipçisi olduğumuz kadim medeniyet mirasımızın ve vizyonumuzun da bir gereğidir.

Öte yandan, bugün tüm dünyada eğitimin evrensel bir insan hakkı olduğu ve bu hakkın aynı zamanda diğer insan haklarına ulaşmanın bir yolu ve sosyal-ekonomik kalkınmanın önkoşulu olduğu yönünde küresel bir uzlaşma söz konusudur. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, bu uzlaşmanın evrensel düzeyde geçerli olan hukuksal ifadesini oluşturmaktadır. Eğitim ile demokratik değerler arasında karşılıklı etkileşime dayalı olarak cereyan eden çok yönlü bir ilişki bulunmaktadır. Eğitim, bir taraftan demokratik değerlerin özümsemesine ve gelişmesine katkı sunarken, diğer taraftan demokratik kültürden etkilenmekte, içerik ve metodoloji açısından daha çoğulcu ve kapsayıcı bir mahiyet kazanmaktadır. İleri demokrasiler, bir yanıyla da vatandaşlarının özgür düşünme becerilerinin gelişmesi için ihtiyaç duydukları her türlü tedbiri alan yönetim biçimleridir.

Bu açıdan bakıldığında eğitim alanının, bireylerin özgür düşünme becerilerinin gelişmesi için ele alınması gereken alanların başında geldiği söylenebilir. Nitekim ileri demokrasiyle yönetilen ülkelerin eğitim sistemleri incelendiğinde, bu ülkelerin artık 20. yüzyılda kalmış olan “bilgiyi kontrol etme ve öğrencilere belirli düşünceleri aşılama” misyonunu terk ettikleri ve öğrencilerin becerileri ile özgür düşünme kapasitelerini artıracak şekilde örgütlendikleri görülmektedir.

Bu nedenle demokratik yönetimler, sürekli olarak öğrencilerin bireysel becerilerine, ilgi alanlarına, öğrenme hızlarına ve mizaçlarına uygun pedagojik bir arayış içerisindedirler. Bu arayış, bir yanıyla başta okullar olmak üzere tüm öğrenme alanlarının demokratik bir içerik kazanmasını sağlarken, diğer yanıyla da demokratik bilinci yüksek ve çağdaş değerlere entegre bir öğrenci profilinin oluşmasına katkı sunmaktadır. Bu da, günümüzde eğitimin yalnızca okullarla sınırlı tutulmaması gerektiğini ve esasında tüm yaşam alanlarının bu doğrultuda işlevsel kılınabileceğini göstermektedir.

Eğitim, yalnızca belirli mekânlara özgülenebilecek formal süreçlere işaret eden temel bir insan hakkı değil; aynı zamanda en geniş anlamıyla demokrasinin teminatı,

toplumsal adaletin güvencesi ve sürdürülebilir kalkınmanın lokomotifidir. Her bir bireyin kendi potansiyelini gerçekleştirebilmesinin vasıtası, toplumsal gelişme ve kalkınmanın tabii yolu, millî kimliği inşa ve tahkim etmenin felsefi temeli ve evrensel olana katılmanın rasyonel imkânıdır.

Bu çok yönlü işlev ve önemi dolayısıyla eğitim kavramı kısa-orta ve uzun vadeli tüm eylem planlarının en merkezi olgusu olarak öne çıkmaktadır. Nitekim bizler de Millî Eğitim Bakanlığı olarak bu bilinçle hareket ediyor, gerek Anayasamızla gerekse ülkemizin taraf olduğu muhtelif uluslararası sözleşmelerle güvence altına alınmış olan eğitim hakkının tüm yönleriyle tahakkuk etmesi ve her alanda işlevsel olması için yoğun bir şekilde çalışıyoruz.

Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nden Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne, Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'den Avrupa Konseyi Sözleşmelerine kadar, uluslararası taahhütlerimiz doğrultusunda insan haklarına dayalı bir eğitim politikasını tesis etme çabası içindeyiz.

Bu çabamızı, sadece uluslararası taahhütlerin yerine getirilmesi yönündeki bir ödev olarak değil; aynı zamanda milletimizin köklü eğitim geleneğinde vücut bulan insan hakları, adalet ve hikmet anlayışının tabii bir gereği ve ülkemize karşı asli sorumluluğumuz olarak görüyoruz.

Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri,

Cumhuriyetimizin ikinci asrına tekabül eden 21. yüzyılın ülkemiz için bir maarif çağı olarak tecelli edeceğine içtenlikle inanıyoruz. Bu inancımız ve Türkiye Yüzyılı vizyonumuz doğrultusunda istişarelerle geliştirdiğimiz politikalarımızı bilimsel ve pedagojik ilkeleri gözeterek oluşturuyor; eğitimin hem insani varoluşumuzun evrensel doğasına uygun ve onu geliştiren bir felsefe üzerine kendisini konumlandırması hem de ait olduğumuz tarihin, geleneğin ve medeniyetin temel karakteristiğini taşıyan millî bir içerikle şekillenmesi için gayret sarf ediyoruz.

Şüphesiz ki, özgünlüğün ve evrenselliğin uyumlu birlikteliğini temsil eden bu gayretimizin temelinde Cumhuriyetin kurucu iradesi vardır. 1921 yılında, Millî Mücadele'nin en çetin günlerinde Gazi Mustafa Kemal Atatürk eğitim sistemine egemen olması gereken “millî terbiye programını” “seciye-i milliye ve tarihiyemizle mütenasip bir kültür” olarak tanımlıyor. Devamında da “...dehayı milliyemizin inkişaf-ı tamı ancak böyle bir kültür ile temin olunabilir. Lalettayin bir ecnebi kültürü şimdiye kadar takip olunan yabancı kültürlerin muhrip neticelerini tekrar ettirebilir. Kültür zeminle mütenasiptir. O zemin milletin seciyesidir.” cümlelerini kuruyor.

Bu ufuk, eğitim politikamızın taşıyıcı sütunlarını oluşturan güçlü bir perspektifi bizlere sunmaktadır:

- Millî ve manevi değerlere dayalı, köklerimize bağlı bir anlayış.
- Evrensel standartlarla uyumlu bir kalkınma vizyonu.
- Bireyin irfanını ve vicdanını özgür kılan, insan haklarına ve adalete dayalı bir sistem.

Bir yandan milletimizin seciyesiyle, yani millî karakteriyle yoğrulmuş bir eğitim anlayışını işaret ederken, diğer yandan kültürün, milletlerin kendi kimliklerine ve köklerine yaslanarak yükselmesi gerektiğini açıkça vurgulamaktadır. Bu, eğitimde yabancı tesirlerin yıkıcı etkilerinden arınmış, milletimizin tarihî birikimi ve kimliğiyle uyumlu bir kültür ve terbiye anlayışının önemini gözler önüne sermektedir.

Bakanlık olarak biz de eğitimi, toplumu diri tutan, millî bilincimizi pekiştiren ve insanımızı özgür, bağımsız, irfan ve hikmetle yoğrulmuş bireyler hâline getiren bir zemin olarak ele alıyoruz. Çünkü biliyoruz ki eğitim, bir milletin hürriyetini ve bağımsızlığını koruyabilmesi için en büyük güçtür. Bu şuurla, millî kültürümüzü esas alan, evrensel standartlarla uyum içinde olan, insanı merkeze koyan bir eğitim sistemi inşa ediyoruz.

Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri,

Eğitim sistemimiz ve buna dayalı olarak geliştirdiğimiz eğitim politikalarımız, tarihî birikimimizi gelecekle buluşturmanın sorumluluğunu taşır. Biz, bireyin hak ve özgürlüklerini önceleyen ve toplumsal bütünlüğü güçlendiren bir anlayışla eğitim, millî iradenin taşıyıcı unsuru olarak görüyor, onu ideolojik bakış açılarının dar kalıplarına sıkışmış bir araç olmaktan çıkararak, milletimizin asli karakterine yaslanan, ortak değerlerimizi ihya eden bir anlayışla şekillendiriyoruz. Bu anlayış, yalnızca bireyin akademik kazanımlarını değil; onun aidiyet bilincini, insana ve topluma hizmet etme şuurunu, irfan ve hikmetle yoğurulmuş özgür bir düşünce yetisini merkeze almaktadır. Çünkü biliyoruz ki, kendisiyle ve kimliğiyle barışık olan bir insan, geleceği şekillendiren iradeyi de kararlılıkla ortaya koyar.

Şükürler olsun ki bugün, eğitim sistemimizi ideolojik tahakkümün bir aracı hâline getiren, toplumun inançlarını baskı altına almaya çalışan, bireyin vicdanını yok sayan yasağcı zihniyet ve yaklaşımlardan kurtarmış olmanın haklı gururunu yaşıyoruz. Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde attığımız kararlı adımlarla, eğitimde gerçekleştirdiğimiz reformlarla toplumsal eşitlik ve adaleti tesis edecek sağlam bir altyapı kurduk. İnançlarını özgürce yaşamak isteyen vatandaşlarımızın bu haklarına sahip çıkarken, eğitim sistemimizi ideolojik kısıtlamalardan arındırarak her bir ferdimizin eşit ve adil bir zeminde eğitim almasını sağladık.

Adaletsiz katsayı uygulamalarıyla Anadolu'nun evlatlarının yollarını kapatan, başörtüsü yasağıyla genç kızlarımızı üniversite kapılarından geri çeviren, millî ve manevi değerlerimize sırt çeviren; antidemokratik dayatmalarla milletimizin inançlarını baskı altına almaya çalışan ve kendi kültürüne yabancılaşmış zihniyet, tarih önünde mahkûm edilmiştir. Memnuniyetle ifade etmek isterim ki o günler artık geride kalmıştır. AK Parti iktidarlarının kümülatif birikimleri eşliğinde devam eden demokrasi yolculuğumuz boyunca her türlü yasağcı anlayışla mücadele edilmiş ve tüm baskıcı yaklaşımlar tarihin tozlu raflarına kaldırılmıştır. Bu dönemde milletimizin bütün renklerini ve inançlarını kucaklayan "vicdanlara hürriyet, inançlara serbestiyet" tanıyan özgürlükçü bir laiklik anlayışı benimsenmiştir. Yasağcı zihniyet tasfiye edilirken, inanç ve düşünce hürriyetini devletin teminatı altına alan ve bireylerin vicdanlarını özgürleştiren bir düzen inşa edilmiştir.

Yasaklarla örülmüş bu hazin geçmişi aramızda bırakmanın huzuru ve özgüveniyle ülkemiz her alanda büyük bir gelişme ivmesi yakalamış, eğitim ise bu sürecin lokomotif alanlarından biri olmuştur. Eğitim sistemimiz artık insan haklarını, demokratik değerleri ve millî hassasiyetleri aynı potada eriterek milletimizin tarihî yürüyüşüne rehberlik etmektedir. Hiçbir ideolojinin ya da dogmanın arkasına saklanmadan, her bireye eşit fırsatlar sunmayı hedefleyen bu vizyon, eğitimde adaleti ve toplumsal barışı esas almaktadır.

Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri,

Eğitim, AK Parti hükûmetlerinin daima önceliği olmuş, bütçelerimizde en büyük pay bu alana ayrılmıştır. Eğitim alanındaki tüm yatırımlarımızın ardında, Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliği ve vizyonu bulunmaktadır. Kendilerine, eğitimi her zaman öncelikli gören yaklaşımları için şahsım ve Bakanlığımız adına şükranlarımı sunuyorum.

Millî Eğitim Bakanlığı 2002 yılında merkezi yönetim bütçesinden en büyük payı alan 4. kurum iken, 2003'ten itibaren bu sıralamada en üst sıraya yükselmiştir. 2025 yılı itibarıyla eğitim bütçemiz, 2 trilyon 186 milyar TL'lik bir kaynakla, merkezi yönetim bütçesinin %14,84'üne tekabül etmektedir.

Müsaadenizle bugün itibarıyla eğitimde ulaştığımız seviyeyi temel göstergeler açısından ve muhtelif rakamlar eşliğinde sizlerle paylaşmak istiyorum. Komisyon görüşmelerinde tüm detaylarıyla sunduğumuz üzere;

- **Derslik sayımız**, 2002'de 367 bin iken bugün 734 bine ulaşmıştır. Bu sayede, derslik başına düşen öğrenci sayısı, ilköğretimde 36'dan 23'e, ortaöğretimde ise 30'dan 22'ye düşmüştür.
- **Öğretmen kadromuz**, 2002'de resmi okullarımızda 515 bin iken bugün 1 milyon 42 bini aşmıştır. Görevdeki öğretmenlerimizin %79'u hükûmetlerimiz döneminde atanmış, bu süreçte toplam 819 bin öğretmenimizin ataması

gerçekleştirilmiştir. Ayrıca Bakanlığımıza bağlı özel okullarımızda da 164 bin öğretmen görev yapmaktadır.

Böylece, eğitim sistemimizde gerçekleştirdiğimiz iyileştirmeler sayesinde, ülkemiz OECD ortalamalarına erişmiş ve uluslararası göstergelerde hak ettiği konuma ulaşmıştır. Bu başarı, ülkemiz adına gurur verici, çocuklarımız adına ise memnuniyet veren bir kazanımdır.

Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri,

Plan ve Bütçe Komisyonunda gerçekleştireceğimiz çalışmalarını detaylıca paylaşmıştım. Bugün ise 2025 yılı için eğitimde odaklanacağımız öncelikli alanları, siz değerli milletvekillerimizin dikkatine sunmak istiyorum.

Ama öncesinde asrın felaketini yaşadığımız 11 ilimizdeki okullaşma çalışmalarımız hakkında çok kısa bir bilgi vermek istiyorum. Felakette 1295 okulumuz (9935 derslik) yıkılmış veya kullanılamaz hale gelmiştir. Şu ana kadar 501 okulun (7274 derslik) yapımı tamamlanmış ve eğitim öğretime başlanmıştır. 740 okulumuzun (12.510 derslik) ise yapımı devam etmektedir. Yapımı devam eden dersliklerimizle beraber 11 ilimizde toplam 19.784 yeni derslik hizmete sunulmuş olacaktır. Sayın Cumhurbaşkanımızın özellikle talimatlandığı şekilde 11 ilimizin tamamında 6 Şubat felaketinden önceki derslik sayımızın % 10 üstünde bir kapasite oluşmuş olacaktır.

Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri,

Eğitim ailemiz için öncelikli olan ve 2025 yılında gündemimizde olacak belli başlıklar hakkında sizleri bilgilendirmek istiyorum.

Eğitimde kaliteyi artırma konusundaki hassasiyetimiz, yalnızca ulusal ölçekte değil, uluslararası alanda da kendini göstermektedir. Türkiye'nin katılım sağladığı uluslararası izleme ve değerlendirme çalışmalarından elde edilen sonuçlar, bu gayretlerimizin somut karşılığını görmek açısından memnuniyet vericidir.

Eğitim politikalarımızın dünya standartlarıyla uyumlu bir şekilde ilerlediğini, bu araştırmaların ortaya koyduğu sonuçlarla daha net gözlemliyoruz. Biz, bu alandaki çabalarımızı artırarak Türkiye'nin eğitimdeki gücünü uluslararası platformlarda daha da yukarı taşımakta kararlıyız.

Uluslararası izleme ve değerlendirme çalışmalarında elde edilen sonuçlar da bu stratejilerin doğruluğunu teyit etmektedir. Bu alanlara ilişkin daha detaylı verileri paylaşmak istiyorum.

Aralık 2023'te yayımlanan PISA 2022 raporuna göre, Türkiye son 20 yılda matematik ve fen bilimleri alanlarında performansını istikrarlı bir şekilde artıran yalnızca dört ülkeden biri olmuştur.

Ayrıca, fiziksel ve sosyal öğrenme ortamları açısından Türkiye'nin OECD ülkelerinden daha iyi bir seviyede olduğu tespit edilmiştir.

Benzer şekilde, 4 Aralık 2024'te yayımlanan TIMSS 2023 sonuçları da bu başarıyı pekiştiren diğer önemli bir kaynaktır. TIMSS 2023 raporuna göre, Türkiye hem kısa hem de uzun vadede performansını istikrarlı bir şekilde artıran ülkeler arasında yer almaktadır.

Özellikle 4. sınıf düzeyindeki sonuçlar, Avrupa ve OECD ülkeleri arasında Türkiye'nin elde ettiği başarıların kanıtıdır. Türkiye, 4. sınıf fen bilimleri alanında Avrupa ülkeleri arasında 1. sırada, matematik alanında ise 2. sırada yer almıştır. Bu başarının daha çarpıcı bir boyutu ise, Türkiye'nin uygulamaya katılan tüm ülkeler ve OECD ülkeleri arasında her iki alanda da puanını en fazla artıran ülke olmasıdır.

Örneğin, 4. sınıf matematik alanında Türkiye, ilk defa uygulamaya dâhil olduğu 2011 yılında 50 ülke arasında 469 puanla 35.sırada iken TIMSS 2023 uygulamasında puanını 553'e yükseltmiştir. Bu puanla Türkiye araştırmaya katılan ülkeler arasında 8. sırada, OECD üyesi ülkeler arasında ise 4. sırada yer almıştır.

Matematik alanındaki bu dikkat çekici yükseliş, fen bilimleri alanındaki başarılarımızla da taçlanmıştır. Türkiye 4.sınıf fen bilimleri alanında uygulamaya ilk kez dâhil olduğu 2011 yılında 463 puanla 36.sırada iken TIMSS 2023 uygulamasında 570 puanla araştırmaya katılan ülkeler arasında 4.sıraya, OECD üyesi ülkeler arasında ise 2.sıraya yükselmiştir. Uygulamaya katılan ülkelerin ortalamasından tam 76 puan daha yüksek bir performans sergilediğimizin altını özellikle çizmek isterim.

Bu sonuçlar, Türkiye'nin eğitimdeki ilerlemesini uzun vadeli bir süreçte nasıl istikrarlı bir şekilde sürdürdüğünü de ortaya koymaktadır.

8. sınıf düzeyindeki sonuçlar da Türkiye'nin eğitimde kat ettiği mesafeyi güçlü bir şekilde teyit etmektedir.

Bildiğiniz üzere 8.sınıf düzeyinde uygulamaya ilk defa 1999 yılında dâhil olduk. Katıldığımız bu ilk uygulamada 38 ülke arasında matematikte 429 puanla 31, fen bilimlerinde ise 433 puanla 33. sıradaydık. 2023 uygulamasında ise 44 ülke arasında matematik alanında 509 puanla 13, fen bilimlerinde ise 530 puanla 7.sırada yer aldık.

Türkiye, 8. sınıf fen bilimleri alanında Avrupa ülkeleri arasında 3. sırada yer alarak bu alandaki başarısını bir kez daha ortaya koymuştur. Dahası, fen bilimleri alanında OECD üyesi ülkeler arasında puanını en fazla artıran 1. ülke, matematik alanında ise puanını en fazla artıran 2. ülke olmayı başarmıştır.

Türkiye TIMSS 2023'te, tüm sınıf düzeyi ve alanlarda bugüne kadarki en yüksek başarı sırasını elde etmiştir. Her iki sınıf düzeyinde de kaydedilen bu sonuçlar, yaptığımız yatırımların sadece eğitim göstergelerine değil, doğrudan öğrenci başarısına da yansındığını teyit etmektedir. Bu durum okullarımızda verilen eğitimin niteliğini güçlendiren reformların etkisinin açık bir kanıtıdır.

Aynı zamanda bu başarılar, AK Parti hükümetleri döneminde, Sayın Cumhurbaşkanımız

Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde atılan kararlı adımların ve kesintisiz sürdürülen reformların sonucudur.

Yapılan yatırımlar, hayata geçirilen politikalar ve sahadaki özverili çalışmalar, bugün uluslararası platformlarda Türkiye'yi güçlü bir konuma taşıyan bir başarı hikâyesine dönüşmüştür.

Bu başarı hikâyesinin yazılmasına emek veren başta öğretmenlerimiz olmak üzere öğrencilerimize, velilerimize, yöneticilerimize ve bakanlarımıza içtenlikle teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri,

Eğitim politikalarımızın uluslararası standartlarla uyumunu da değerlendirmek büyük önem arz etmektedir.

Bu bağlamda, OECD tarafından 2024 yılında yayımlanan “Bir Bakışta Eğitim” raporu, öğretmen başına düşen öğrenci sayısındaki iyileşmeleri uluslararası bir perspektifle ele almıştır. Rapora göre, OECD genelinde öğretmen başına düşen öğrenci sayısı ilkokulda 14, ortaokul ve ortaöğretimde ise 13 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye'nin bu alanda ortaöğretim düzeyinde OECD ortalamasına ulaşmış olması, kaydettiğimiz ilerlemenin önemli bir göstergesidir.

Bu başarıyı destekleyen bir diğer önemli veri ise okullaşma oranlarında gözlemlenmektedir. Aynı rapora göre, Türkiye'de 6-14 yaş aralığında okullaşma oranı %98,8 ile OECD ortalamasının (%98,4) üzerinde yer almıştır.

Eğitim harcamaları açısından da Türkiye, OECD ülkeleriyle uyumlu bir düzeye ulaşmıştır. OECD raporuna göre, Türkiye'de eğitim harcamaları tüm kamu harcamalarının %10,7'sini oluştururken, OECD ortalaması %10'dur.

Ayrıca PISA kapsamında yapılan anketler, fiziksel ve sosyal öğrenme ortamlarına

ilişkin çarpıcı veriler sunmaktadır. Bu verilere göre, Türkiye'deki fiziki ve sosyal öğrenme ortamlarının, OECD ülkelerinin ortalamasından daha iyi durumda olduğu tespit edilmiştir.

Bu verilere ilişkin detaylı bilgi sahibi olmak isteyen milletvekillerimizi 7-9 Mayıs 2025 tarihlerinde 59.su İstanbul'da düzenlenecek olan PISA Yönetim Kurulu Toplantısı'na davet ediyorum.

Dünyanın dört bir yanından 90 ülkeyi temsilen yaklaşık 200 kişinin bir araya geleceği bu toplantıda OECD'den gelen resmî yazıdaki ifadeyle "Türkiye'nin eğitim alanında gerçekleştirdiği başarıların diğer ülkelere aktarılması ve eğitim sistemimizden elde ettiğimiz tecrübelerin paylaşılması" planlanmaktadır.

Elde ettiğimiz bu başarılar yalnızca PISA ve TIMSS gibi uluslararası değerlendirme programlarıyla sınırlı değildir. 2024 yılında yayımlanan Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) İnsani Gelişme Raporu'na göre Türkiye, eğitim göstergelerinde de dünya ortalamasının üzerine çıkmıştır. Rapora göre, ülkemizin 2002 yılında 12,1 olan beklenen eğitim süresi, 19,7 yıla; 5,7 olan ortalama eğitim süresi ise 8,8 yıla yükselmiştir. Bu durumda, beklenen eğitim süresinde 13 ve ortalama eğitim süresinde 8,7 olan Dünya ortalamasının üzerinde bir başarı elde ettiğimiz görülmektedir. Bununla birlikte, ülkemiz 193 ülke arasında 45. sıraya yükselerek üst üste dördüncü kez "çok yüksek insani gelişme" kategorisinde yer almayı başarmıştır. Bu, hepimiz için bir gurur vesilesidir

Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri,

2025 yılına dair öncelikli temalarımızdan biri olarak ele aldığımız **Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli**, yalnızca bir eğitim reformu değil; milletimizin tarihî ve manevi mirasını çağın gerekleriyle harmanlayan bir gelecek tasavvurunun tezahürüdür. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, eğitim yoluyla şahsiyet inşasını esas alan, sadece bilgiye ulaşan değil; bilgiyi hikmetle yoğurup erdemle hayata geçiren bir nesil yetiştirme idealine dayanmaktadır.

Bizler, eğitimde yalnızca akademik başarıyı değil, bütüncül bir anlayışla insanı her yönden kuşatan bir terbiyeyi esas alıyoruz. Çünkü şahsiyet olmadan bilgi, derinlik kazanmayan bir yüzeyden ibaret kalır; irfanla taçlanmayan bir diplomaysa yalnızca bir belgeden öteye gidemez. Bu yüzden Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, öğrencilerimizi yalnızca akademik anlamda başarılı bireyler değil; ahlakıyla, duruşuyla ve irfanıyla topluma yön verecek öncü nesiller hâline getirmeyi hedeflemektedir.

Milletimizin tarihî ve kültürel derinliğini evrensel değerlerle buluşturan modelimiz; insanı merkeze alarak, bireysel farklılıkları gözetken, öğrenme süreçlerini anlamaya ve geliştirmeye odaklanan bir sistem inşa etmektedir. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, konuşmamın başında da vurguladığım üzere, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün işaret ettiği “seciye-i millîye” ve “tarihiyemizle mütenasip bir kültür” idealini temel olarak şekillenmiştir. Modelimiz, milletimizin köklerinden kopmadan, tarihî ve kültürel mirasını geleceğin ihtiyaçlarıyla harmanlama kararlılığının ürünüdür.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, bilimsel temellere dayalı bir planlama süreciyle hayata geçirilmiştir.

Eğitim bilimlerinin temel ilkelerine uygun olarak yürütülen ihtiyaç analizi çalışmaları kapsamında, 81 il millî eğitim müdürlüğünde program değerlendirme komisyonları kurulmuş; öğretmenlerimizin karşılaştığı zorluklar, mevcut programların eksiklikleri ve öğrencilerin beklentileri detaylı bir şekilde değerlendirilmiştir. Bu süreçte, 17 bin öğrenciden alınan geri bildirimler de dâhil olmak üzere, geniş bir veri seti oluşturulmuş ve analiz edilmiştir.

Modelimizin hazırlanışında ulusal ve uluslararası raporlardan, OECD ve Dünya Bankası gibi kuruluşların çalışmalarından ve farklı ülkelerin eğitim programlarının kapsamlı analizlerinden yararlanılmıştır. Program geliştirme sürecinde, 260 akademisyen ve 700'ün üzerinde öğretmen tam zamanlı görev almış, 3 binin üzerinde uzman ve öğretmen ise katkı sunmuştur. Sürecin her aşamasında görüş ve önerilere başvurularak, katılımcı ve kapsayıcı bir anlayış benimsenmiştir.

Eğitim anlayışımızda öğrenciler, sürecin edilgen birer unsuru değil; öznesidir. Bizler, eğitimde yalnızca bireysel başarıları önceleyen değil; topluma karşı sorumluluğunu hisseden, eleştirel düşünebilen, çözüm üreten, aynı zamanda yüksek bir ahlaki

idrake sahip bireyler yetiştirme çabamızdayız.

Yeni müfredatımız, öğrencilerimizi zihinsel, sosyal, duygusal ve manevi boyutlarıyla bütüncül bir anlayışla geliştirmeyi hedefleyen bir çerçeve sunmaktadır. Bu modelle eğitim sistemimizde bireysel farklılıkları gözetiyor, öğrenme süreçlerini kişiselleştiriyor ve sosyal sorumluluk bilinci yüksek bireyler yetiştirmeyi esas alıyoruz. Eğitimde bir yarışma anlayışını reddederek, iş birliğini ve dayanışmayı merkeze alıyoruz. Öğrencilerimize bilginin araçsal niteliğinin yanında insan olmanın asli bir unsuru olduğunu da öğretiyoruz.

Öte yandan, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde Matematik, Fen Bilimleri ve Türkçe Dersi Öğretim Programlarında yer alan becerileri PISA yeterlik düzeylerinde ele alınan üst düzey becerilerle ilişkilendirerek başarı çitamızı gelecek yıllardaki uluslararası sınavlarda daha da yukarıya taşımayı hedefliyoruz.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin temel taşlarından biri de dilimizdir. Türkçe, bir iletişim aracı olmanın ötesinde, milletimizin tarihî ve kültürel birikiminin taşıyıcısıdır. Yeni müfredatımızda dil eğitimine büyük bir önem veriyor, evlatlarımızın dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerini geliştiren bir anlayışı benimsiyoruz. Türkçemizin zenginliğini korumak yönündeki çalışmalarımız aynı zamanda kültür ve medeniyetimizin kalıcılığına yönelik bir çaba olarak görülmelidir.

Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri,

Türkiye Yüzyılı vizyonu, insanımızın bireysel becerilerini geliştiren, onları üretken ve yenilikçi bir toplumun üyesine dönüştüren güçlü bir mesleki eğitim anlayışını da beraberinde getirmektedir. Bu vizyonla hareket ederek, mesleki eğitimi yeniden ihya ve inşa ediyor, gençlerimizin istihdama güçlü bir şekilde katılmasını sağlamak için tüm paydaşlarımızla el ele veriyoruz.

Mesleki eğitim, bir milletin kalkınma yolundaki en önemli dinamiklerinden biridir.

Ancak, yalnızca gençlerimize bir meslek kazandırmak değil, aynı zamanda onları özgüvenli bireyler hâline getirmek de bu sürecin ayrılmaz bir parçasıdır. İşte bu nedenle biz, eğitim yoluyla sadece meslek sahibi bireyler değil; aynı zamanda ahlakıyla, erdemıyla ve üretkenliğiyle topluma katkı sağlayan fertler yetiştirme kararlılığımızda.

Gençlerimizin eğitim hayatlarını tamamladıktan sonra gelecek kaygısı taşımamalarını sağlamak adına mesleki eğitimi sektörel ihtiyaçlarla entegre bir şekilde yeniden yapılandırıyoruz. Bu bağlamda, meslek kuruluşları ve sektörün öncü işletmeleriyle güçlü iş birlikleri başlattık ve bu süreçte yenilikçi projeler geliştirmeye devam ediyoruz.

Eğitim-istihdam-üretim döngüsünü güçlü bir şekilde kurarak, beşerî sermayemizi nitelikli iş gücüne dönüştürmek için çalışıyoruz. Bu doğrultuda hayata geçirdiğimiz “**Bölge, İhtisas, Sektör İçi ve Sektöre Entegre**” okul programları, mesleki eğitimin çeşitliliğini artırmakta ve gençlerimizin mesleki becerilerini geliştirmektedir.

Sayın Cumhurbaşkanımızın onayıyla 10 Ağustos 2024 tarihinde resmîyet kazanan **Mesleki ve Teknik Eğitim Politika Belgesi**, bu alandaki dönüşümün en önemli kilometre taşlarından biridir. Belge; erişim, kalite ve istihdama hazırlık olmak üzere üç ana tema altında 74 strateji belirleyerek mesleki eğitimi yeniden tanımlamaktadır. Bu kapsamda, meslek lisesi mezunlarının girişimcilik yeterliliklerini geliştirmek, finansal kaynaklara erişimlerini kolaylaştırmak ve istihdam teşviklerinde öncelik sağlamak gibi yenilikçi politikalarla öğrencilerimizin hayatlarına dokunuyoruz.

Mesleki eğitimin temellerini erken yaşlarda atmak adına başlattığımız **Zanaat Atölyeleri**, 7. ve 8. sınıf öğrencilerimize temel mesleki beceriler kazandırmayı ve iş hayatına uyum sağlamalarını hedeflemektedir. Bugün, 19 ilde 272 okulda 10 meslek alanında hayata geçirilen bu program, geleceğin yetkin zanaatkârlarını ve girişimcilerini yetiştirecek bir ekosistem inşa etmektedir.

Organize sanayi bölgelerinde faaliyet gösteren meslek liseleri, eğitimi doğrudan üretimle buluşturan projelerimizden biridir. Bugün, 2 bin 499 resmî mesleki ve teknik Anadolu lisemizde 1 milyon 27 bin 14 öğrencimiz eğitim görmektedir. Mesleki eğitim merkezi programlarına kayıtlı öğrenci sayısı ise 453 bin 469’a ulaşmıştır. Bu rakamlar,

Ülkemizin mesleki eğitimde geldiği noktayı güçlü bir şekilde ortaya koymaktadır.

Özel meslek liselerinin gelişimine de büyük önem veriyoruz. Geçtiğimiz yıl, organize sanayi bölgeleri içinde ve dışında bulunan özel meslek liselerinde öğrenim gören 129 bin 956 öğrencimize toplam 2,9 milyar TL destek sağladık. 2025 yılı bütçemizde ise bu destekleri artırarak 4,1 milyar TL'ye çıkardık. Bu yatırımlarla mesleki eğitimin her kesime ulaşmasını ve gençlerimizin hayata daha donanımlı bir şekilde atılmalarını hedefliyoruz.

Mesleki eğitimi güçlendirmek için veri temelli politikalar geliştiriyoruz. Bu kapsamda, MEB, TÜİK, İŞKUR, SGK ve YÖK arasında kurulan veri tabanı sistemi sayesinde, öğrencilerimizin kariyer yollarını takip ederek eğitim programlarını sektörün ihtiyaçlarına göre şekillendiriyoruz.

Bu sistem, gençlerimizi yalnızca bugünün değil, geleceğin iş gücü piyasasına hazırlayan bir yol haritası sunmaktadır.

Mesleki eğitimdeki bu dönüşüm, milletimizin kalkınma hikâyesinin de ayrılmaz bir parçasıdır. Eğitim yoluyla gençlerimizi güçlü birer birey hâline getirirken, ülkemizi de güçlü yarınlara taşıyoruz. Bu yolda çalışmaya, üretmeye ve geleceği birlikte inşa etmeye kararlıyız.

Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri,

Eğitim yolculuğumuzda, velilerimiz, eğitimin asli paydaşı olarak en az öğretmenlerimiz kadar kritik bir rol üstlenmektedir. Zira çocuğun ilk mektebi, aile ocağıdır. İlk rehberleri ise anne ve babalarıdır. Çocuklarımızın ruhunu yoğuran, şahsiyetlerini şekillendiren değerler, önce bu yuvalarda mayalanır. Velilerimiz, bir neslin ihyasını hedefleyen bu mukaddes gayenin en temel paydaşlarıdır. Onlar, çocuklarımıza yalnızca rehberlik eden değil; aynı zamanda onlara öz güven aşılayan, ahlaki ve manevi değerlerini kökleştiren, hayat yolculuğunda sağlam bir istikamet çizen yol arkadaşlarıdır.

OECD'nin 2024 yılında yayımladığı "Ebeveynlerin Duygusal Desteği ve Gençlerin İyi Olma Hâli" raporu da bu gerçeği güçlü bir şekilde teyit etmektedir. Raporla, ebeveynlerinden duygusal destek gören çocukların akademik başarılarının daha yüksek olduğu, öz güvenlerinin arttığı ve zorluklarla daha kolay başa çıkabildiği açıkça belirtilmiştir. Bu tespit, bizim yıllardır savunduğumuz bir anlayışı bir kez daha uluslararası bir perspektiften desteklemektedir.

Eğitimde başarı, okul ve ailenin iş birliğiyle yükselir. Bu bilinçle hareket ederek, çocuklarımızın potansiyellerini en üst seviyeye çıkaracak bir iş birliği modeli geliştirmeye kararlıyız. On İkinci Kalkınma Planı (2024-2028) ve Bakanlığımızın 2024-2028 Stratejik Planı'nda bu anlayışı somutlaştıran düzenlemeler yapıldı. Okul-aile iş birliğini güçlendirmek, farkındalık geliştirmek ve velilerimizi eğitim sürecine dâhil etmek amacıyla özel tedbirler hayata geçirildi.

Velilerimizin, öğretmenlerimizle sağlıklı bir iletişim kurmasını sağlamak ve okul ortamında daha etkin bir iş birliği modeli oluşturmak amacıyla **Okul Randevu Sistemi**'ni devreye aldık. Bu sistem, velilerimizin pedagojik anlamda iş birliğine dâhil olmalarını kolaylaştıracak bir zemin sunmaktadır.

Ayrıca, **Hayat Boyu Öğrenme** çerçevesinde yürütülen **Aile Okulu Programı**'na **Ebeveyn Okulu Programı**'nı ekleyerek, ailelerin eğitimin bir parçası olmasını hedefledik. Bu program, yalnızca ailelerimizi bilinçlendirmekle kalmayıp, çocuklarımızın sosyal ve duygusal gelişimlerine de önemli katkılar sunmaktadır.

Velilerimizin eğitim sürecine daha fazla katkı sunmalarını sağlamak ve onlarla okullarımız arasında güçlü bir bağ kurmak için hayata geçirdiğimiz **Velivizyon Platformu**, bu çabamızın en somut adımlarından biridir. Velivizyon, yalnızca velilerimizi bilinçlendiren bir mecra değil; aynı zamanda onların eğitim sürecine aktif katılımını sağlayan bir köprü niteliğindedir.

Bu platformda hazırlanan **"Ailem" dizisi** ve 17 kamu spotu, velilerimizin çocuklarımızın sosyal, duygusal ve akademik gelişimlerine daha bilinçli bir şekilde destek olmalarını amaçlamaktadır. Velivizyon, çocuklarımızın zamanlarının çoğunu okul dışında geçirdiği gerçeğinden hareketle, velilerimizi bu süreçte daha etkin bir paydaş hâline getirme hedefiyle tasarlanmıştır. Temel eğitimde aileleri eğitim

sürecine dâhil etme amacıyla hazırlanan **“Ailemle Eğitim Yolculuğum Programı”** uygulamaya konulmuştur.

Benzer şekilde Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile yürüttüğümüz ortak çalışmalar, bu alandaki vizyonumuzu daha da ileri taşımaktadır. Velilerimizin öğretmenlerimizin yükünü paylaşan, çocuklarımıza örnek olan ve onların geleceğini şekillendiren asli unsurlar hâline gelmesi, eğitimde hedeflediğimiz kalkınmanın temelidir.

Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri,

“Türkiye Yüzyılı” vizyonu ile eğitimde dijitalleşmeyi, hem bireysel hem de kolektif ilerlememizin temel bir bileşeni olarak görüyor ve bu anlayışla hareket ediyoruz.

Cumhuriyetimizin ikinci yüzyılında, dijital teknolojilerin sunduğu imkânları yalnızca eğitim sistemimizin her kademesine entegre etmekle yetinmiyor; aynı zamanda bu teknolojileri üreten, geliştiren ve eğitim süreçlerine yön veren bir anlayışı da merkeze alıyoruz. Amacımız, öğrencilerimizin bilgiye erişimini kolaylaştırırken öğrenme süreçlerini daha etkin hâle getirmek ve ülkemizi eğitim teknolojilerinde küresel bir lider konuma taşımaktır. Bu bağlamda, eğitimde kullanılan teknolojilerin pasif bir tüketicisi değil, aktif bir üreticisi olmayı hedefliyor; eğitim teknolojilerinin millî bir perspektifle geliştirilmesini öncelikli bir hedef olarak görüyoruz.

Türkiye, FATİH Projesi ile dünya genelinde öncü bir eğitimde dijitalleşme hamlesi gerçekleştirdik. Bugün etkileşimli tahtalarla donatılmış sınıflarımız ve geniş bant internet altyapımız sayesinde, eğitimin her köşeye eşit ve kaliteli bir şekilde ulaştırıldığı bir sistem inşa ettik. Birleşmiş Milletler ve OECD gibi uluslararası kuruluşlar, Türkiye’yi dijital eğitim teknolojilerinde lider ülkeler arasında göstermekte ve bu alandaki başarılarımızı takdir etmektedir.

Pandemi döneminde, dijital eğitim platformlarımızın gücü sayesinde öğrenme kayıplarını en aza indirdik. TRT EBA kanalları ve Eğitim Bilişim Ağı (EBA) ile

öğrencilerimize kesintisiz eğitim sunduk. Bugün EBA, dünya genelinde en büyük dijital eğitim platformlarından biri olarak, milyonlarca öğrenci ve öğretmenimize hizmet vermektedir. Bu platform, yalnızca ders içerikleriyle sınırlı kalmayıp, interaktif materyaller ve zenginleştirilmiş eğitim içerikleriyle öğrencilerimize geniş bir öğrenme yelpazesi sunmaktadır.

Dijitalleşme hamlelerimiz yalnızca öğrencilerimiz için değil, öğretmenlerimiz için de yeni ufuklar açmaktadır. Öğretmen Bilişim Ağı (ÖBA) sayesinde öğretmenlerimize dijital beceri kazandırma ve mesleki gelişimlerini destekleme imkânı sunduk. ÖBA, 53 farklı alanda yüzlerce eğitim içeriğiyle öğretmenlerimizin hizmetindedir. Ayrıca, Dijital Öğretmen Ekosistemi projesiyle öğretmenlerimizin dijital yetkinliklerini artırmayı ve onların bu alandaki potansiyelini daha da geliştirmeyi hedefliyoruz.

MEBİ Bireysel Öğrenme Platformu ise öğrencilerimize kişiselleştirilmiş öğrenme deneyimi sunan bir diğer önemli adımımızdır.

Bu platform, öğrencilerimizin sınavlara hazırlık süreçlerini desteklerken aynı zamanda derslere takviye olacak nitelikte dijital kaynaklara kolay erişim sağlamaktadır. Ayrıca platform bünyesinde yer alan öğrencinin öğrenme izlerini takip eden yapay zekâ destekli sanal asistan “KANKA” ile öğrencilerimize rehberlik sunulmaktadır.

Eğitimde dijitalleşme hamlelerimiz, yalnızca mevcut teknolojilerin kullanımıyla sınırlı değildir. Aynı zamanda eğitim teknolojileri sektörünün gelişimini destekleyerek, bu alanda ülkemizi küresel bir marka hâline getirmek için stratejik adımlar atmaktayız. ODTÜ Teknokent’te kurduğumuz Eğitim Teknolojileri Kuluçka ve İnovasyon Merkezi ile sektörümüzü destekliyor, girişimcilerimize rehberlik ediyor ve uluslararası rekabet gücümüzü artırıyoruz.

Eğitimde Yapay Zekâ Politika Belgesi ile teknolojinin sunduğu imkânları stratejik bir çerçevede değerlendirmekte ve eğitim sistemimizin geleceğine yön vermekteyiz. Yapay zekâ destekli karar destek sistemlerimizle, eğitimin her kademesinde veriye dayalı karar alma süreçlerini daha etkin bir şekilde yürütüyoruz.

Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri,

Yükseköğretim, ülkemizin ekonomik, bilimsel ve sosyal kalkınmasında kritik bir role sahiptir. Bugün, 2002 yılında %14 olan net okullaşma oranını yüzde 50 seviyesine çıkararak, OECD ortalamasının 8 puan üzerine taşıdık.

2002 yılında 76 olan yükseköğretim kurumu sayısı, bugün itibarıyla 208'e ulaşmıştır. Bu kapsamda 129 devlet, 75 vakıf üniversitesi ve 4 vakıf meslek yüksekokulu bünyesinde, 7 milyon 620 bin öğrenci öğrenim görmektedir. 20 yıl önce 1,9 milyon olan öğrenci sayımızı yaklaşık dört kat artırdık.

Özellikle 34 yaş üstü kadınlara yönelik ayrılan 20 bin ek kontenjan ve şehit ve gazi yakınlarımız için oluşturulan yaklaşık 4 bin kişilik kontenjan, yükseköğretimde kapsayıcılık ve adaleti sağlamada attığımız adımlardan sadece birkaçıdır. Yükseköğretim, herkesin hakkıdır ve biz, bu hakkı toplumun her kesimine ulaştırmak için çalışmaya devam ediyoruz.

2002 yılında 74 bin olan akademik personel sayımız, bugün 184 bine ulaşmıştır. Kadın akademisyen oranımızın %38'den %45'e çıkmıştır.

Son 20 yılda Türkiye adresli uluslararası bilimsel yayınlarımızın dünya payı %1,23'ten %1,77'ye yükselmiştir. Bilimsel doküman üretiminde 29. sıradan 17. sıraya yükselerek, nitelikli ve etkili yayınlarımızla dünya genelinde önemli bir konuma ulaşmış durumdayız. Q1 ve Q2 gibi yüksek etki düzeyine sahip dergilerdeki yayın oranımızın %44'ten %66'ya çıkmasıyla, kalite bakımından da önemli bir ivme kazandığımızın altını çizmektedir.

Dünyada bugün itibarıyla 250 milyon civarında olan yükseköğretim düzeyindeki öğrenci sayısının 2030'da 380 milyona, 2040'ta 600 milyona ulaşması beklenmektedir. Dünya genelinde, 1975 yılında toplam 800 bin civarında öğrenci yükseköğretimine başka bir ülkede devam etmekte iken, bu sayı son elli yılda yaklaşık 8 katına çıkarak 6,4 milyona ulaşmıştır. Bu sayının 2025 itibarıyla 8 milyona çıkacağı tahmin edilmektedir.

UNESCO verilerine göre, 198 ülkeden 350 bine yaklaşan uluslararası öğrenci sayısı ile Türkiye, dünyada en fazla uluslararası öğrenciye sahip 8. ülke konumuna yükselmiştir. Bu öğrencilerin sadece yüzde 5'i burslu olarak öğrenim görmekte olup yüzde 95'i kendi imkânları ile öğrenimlerine devam etmektedir.

Ülkemiz yükseköğretiminin uluslararası alanda artan tanınırlığı, yalnızca Türkiye'ye gelen uluslararası öğrenci sayısındaki kayda değer artışla sınırlı kalmamış, aynı zamanda birçok ülkeden üniversitelerimizin kendi ülkelerinde kampüs veya akademik birim açmalarına yönelik taleplerin gelmesine vesile olmuştur. Bu kapsamda, iki ülke devlet başkanlarının imzaladığı mutabakat çerçevesinde kurulan Türkiye-Azerbaycan Üniversitesi, 2024-2025 Eğitim ve Öğretim Yılı itibarıyla öğrenci alımına başlamıştır. Azerbaycan'ın başkenti Bakü'de kurulan bu üniversitede, ülkemizin seçkin üniversitelerinden olan ODTÜ, İTÜ ve Hacettepe Üniversitelerimiz birer program açmıştır.

Bu yıl eğitim-öğretime başlayan üniversitenin, Azerbaycan merkezi yerleştirme sınavlarında en yüksek puanları alan başarılı öğrenciler tarafından tercih edilmesi, Türkiye-Azerbaycan Üniversitesine duyulan teveccühün ne denli büyük olduğunu göstermesi bakımından son derece memnuniyet vericidir.

İlerleyen yıllarda, Türkiye-Azerbaycan Üniversitesi modeli, Yükseköğretim Kurulu tarafından başta Türk Dünyası Yükseköğretim Alanı olmak üzere, farklı coğrafyalardaki ülkelere de hayata geçirilmek üzere planlanmaktadır. Bu kapsamda, 2025-2026 Eğitim ve Öğretim Yılı itibarıyla İstanbul Teknik Üniversitesi'nin Arnavutluk'ta, Gazi Üniversitesi'nin ise Kazakistan'da akademik birimler açmasına yönelik çalışmalarda sona yaklaşmıştır. Ayrıca, Özbekistan ile bu konuda yürütülen müzakereler de devam etmektedir.

Dünyanın saygın sıralama kuruluşlarından olan QS 2025 Dünya Sıralamasında 5 üniversitemiz ilk 500 içerisine girme başarısı gösterirken; Ortadoğu Teknik Üniversitesi 285. İstanbul Teknik Üniversitesi de 326. sırada yer almıştır.

Times Higher Education (THE) tarafından ilan edilen Disiplinlerarası Bilim Sıralamalarında ilk 200'de 10 üniversite ile Türkiye en iyi temsil edilen ülkeler arasında da ilk 5'de yer alma başarısı göstermiştir.

Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri,

Yükseköğretim Kalite Kurulu (YÖKAK), 2017 yılında, Yükseköğretim Kurulu'ndan bağımsız, idari ve mali açıdan özerk bir kamu tüzel kişiliği olarak kurulmuş ve kalite güvencesi ile akreditasyon konularında yetkilendirilmiştir. Faaliyetlerini Avrupa Yükseköğretim Alanı Kalite Güvencesi Standartları ve Yönergeleri (ESG) ile uyum içinde sürdürmekte olan YÖKAK, Türkiye yükseköğretiminin uluslararası alandaki saygınlığını pekiştiren çalışmalar gerçekleştirmektedir.

Yükseköğretimde kalite güvencesi sistemi, üniversitelerin eğitim-öğretim, araştırma-geliştirme ve topluma katkı işlevlerini, paydaşların beklentilerine ve temel politika hedeflerine uygun şekilde yerine getirdiklerine dair kamuoyuna sundukları bir güvence mekanizmasıdır. Şeffaflık, hesap verebilirlik ve sürekli iyileştirme ilkelerine dayanan bu sistem, yükseköğretim kurumlarımızda yaygınlaştırılmış ve derinlemesine benimsenmiştir. Bu yaklaşım, kamu ve özel sektörün talep ettiği yeterliliklerde mezunlar yetiştirilmesini sağlayarak istihdam edilebilirliği artırmakta ve mezun yeterlilikleri ile iş dünyası beklentileri arasındaki uyumsuzluk sorunlarını azaltmaktadır.

2024 yılı itibarıyla YÖKAK, 191 yükseköğretim kurumunun kurumsal dış değerlendirmesini tamamlamış, 170 yükseköğretim kurumunda izleme faaliyetlerini gerçekleştirmiş ve 74 yükseköğretim kurumunu Kurumsal Akreditasyon Programı kapsamında değerlendirmiştir. 2027 yılına kadar tüm yükseköğretim kurumlarının Kurumsal Akreditasyon Programı çerçevesinde değerlendirilmesinin tamamlanması ve bu raporların Avrupa Yükseköğretim Kalite Güvencesi Tescil Kuruluşu (EQAR) veri tabanlarında yayımlanması hedeflenmektedir. Bu çalışmalar, Türk yükseköğretiminin uluslararası alanda tanınması için kritik bir öneme sahiptir.

YÖKAK, dış değerlendirme süreçlerini yürüten ulusal kuruluşları yetkilendirme ve uluslararası kuruluşları tanıma görevini başarıyla sürdürmektedir. Bu kapsamda, program akreditasyonu yapan 25 ulusal akreditasyon kuruluşuna yetki verilmiş ve 13 uluslararası akreditasyon kuruluşu tanınmıştır. 2024 itibarıyla toplamda 1.448 program akredite edilmiş olup, bu programlar Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi Veri

Tabanı'na kaydedilmeye başlanmıştır. Bu adımlar, Türk yükseköğretiminden alınan diploma ve yeterliliklerin Avrupa'da tanınması için gereken otomatik tanıma şartını sağlamaktadır.

Tüm bu kapsamlı çalışmaların başarıyla devam ettirilebilmesi için 2025 yılı bütçe teklifi büyük önem taşımaktadır. Söz konusu bütçe, YÖKAK'ın kurumsal yapılanmasının güçlendirilmesi, ihtisas personelinin artırılması ve yükseköğretim kalite güvencesi alanındaki liderlik misyonunun pekiştirilmesi için kritik bir kaynak olacaktır.

Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri,

Bütçe görüşmelerimiz kapsamında değineceğim son başlık, ülkemizin en önemli hizmet kurumlarından biri olan **Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM)** Başkanlığımızın çalışmalarıdır. ÖSYM, her kademedeki sınav hizmetini e-Devlet standartlarına uygun şekilde sunarak, bilimsel ve teknolojik yenilikleri hizmetlerine entegre etmeyi başaran, hizmet kalitesini sürekli artıran bir kurumdur. Ülkemizin insan kaynağını en doğru şekilde yönlendirme misyonuyla hareket eden ÖSYM, her geçen gün bu hedef doğrultusunda kapasitesini genişletmektedir.

ÖSYM, her yıl **11 ila 14 milyon adayın** katıldığı, 60'tan fazla sınav gerçekleştiren bir kuruluştur. Bu sınavlar, eğitimden kamu personeli alımlarına kadar geniş bir yelpazede hizmet sunmaktadır. Ayrıca, farklı kurumlar için yılda yaklaşık **25 yerleştirme işlemi** başarıyla gerçekleştirmektedir. Bu yüksek kapasite, ÖSYM'nin organizasyon yeteneği ve teknolojik altyapısının gücünü göstermektedir.

ÖSYM, sınav takvimini 2024 yılı başında açıklamış ve belirlenen çerçevede hizmetlerini sürdürürken elektronik sınav (e-Sınav) uygulamalarını genişletme çalışmalarına da hız vermiştir. **Ankara Esenboğa e-Sınav Merkezi**, aynı anda **5 bin adayın elektronik sınava girebildiği kapasitesiyle** dünyanın en büyük elektronik sınav merkezlerinden biridir. Bu merkez, İngilizce, Almanca, Fransızca, Arapça, Rusça, Farsça, Bulgarca, İspanyolca, İtalyanca ve Yunanca olmak üzere toplam **10 farklı yabancı dilde elektronik sınav** yapma imkânı sunmaktadır.

Adayların e-Sınav hizmetlerine daha kolay ulaşabilmesi amacıyla **Ankara, İstanbul, İzmir ve Adana** illerinde e-Sınav merkezleri kurulmuş; bu hizmet ağı, yeni yatırımlarla genişletilmeye devam edilmektedir. Örneğin, İzmir’de aday kapasitesini artırmak amacıyla **İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi** ile bir protokol yapılarak e-Sınav merkezi için yer tahsisi gerçekleştirilmiş ve altyapı çalışmaları hızla sürdürülmektedir.

ÖSYM’nin temel hedeflerinden biri, e-Sınav uygulamalarını ülke genelindeki tüm bölgelere yaymaktır. Bu hedef doğrultusunda, mevcut kapasitenin artırılması, sınav süreçlerinde kullanılan teknolojilerin yenilenmesi ve hizmet erişilebilirliğinin kolaylaştırılması amacıyla kapsamlı çalışmalar yürütülmektedir. ÖSYM’nin bu alandaki vizyonu, hem sınav süreçlerini adaylar için daha erişilebilir kılmakta hem de ülkemizin ölçme ve değerlendirme alanındaki küresel liderlik hedeflerini desteklemektedir.

Ankara Esenboğa gibi modern sınav merkezleriyle başlayan bu dijital dönüşüm süreci, ÖSYM’yi yalnızca ülkemizde değil, dünya çapında da bir referans noktası hâline getirmiştir. Tüm bu çalışmalar, eğitimin her kademesinde fırsat eşitliğini pekiştirme hedefimizin önemli bir parçasını oluşturmaktadır.

ÖSYM, matbaa ortamında gerçekleştirilen **Seviye Tespit Sınavı (STS) Tıp Doktorluğu ve Eczacılıkta Uzmanlık Eğitimi Giriş Sınavı (EUS)** gibi önemli sınavları, dijital dönüşüm hamlesiyle elektronik ortamda başarıyla gerçekleştirmiştir. Ayrıca, yeni alanların elektronik sınav uygulamalarına dâhil edilmesi amacıyla kapsam genişletme çalışmalarına devam edilmektedir.

2024 yılı içerisinde ÖSYM bünyesinde, yaklaşık **13.9 milyon adayın** katıldığı toplam **84 farklı oturumda sınav** gerçekleştirilmiştir. Bu sınavlar arasında **19 elektronik sınav** ve **14 Özel Yetenek Sınavı** bulunmaktadır. Ayrıca, engeli veya sağlık sorunu olan **154.250 aday**, kendilerine uygun özel koşullar sağlanarak sınavlara alınmıştır. ÖSYM, elektronik sınavlar da dâhil olmak üzere, engeli bulunan adaylara uygun koşullar oluşturmayı temel bir ilke olarak benimsemiştir.

Uluslararası öğrenci kabulünü kolaylaştırmak amacıyla yılda iki kez yapılan **Türkiye Yurt Dışından Öğrenci Kabul Sınavı (TR-YÖS)** büyük bir başarıyla yürütülmüştür. **TR-YÖS/1**, 18 Mayıs 2024 tarihinde **Türkiye’de 19 sınav merkezi** ve **dünyanın farklı 37**

ülkesinde **24.148 adayın katılımıyla** gerçekleştirilmiştir. **TR-YÖS/2** ise 10.933 adayın katılımıyla tamamlanmıştır. Bu sınavlar, ülkemizin uluslararası eğitim cazibesini artırmak için atılan önemli adımlar arasında yer almaktadır.

2024 yılı itibarıyla üniversiteler bünyesinde yapılan **Spor Bilimleri İçin Özel Yetenek Sınavı (ÖZYES)**, ÖSYM tarafından merkezi olarak gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda sınav, **23 sınav merkezinde** başarıyla uygulanmıştır.

ÖSYM, dil yeterliliğini ölçme alanında da yenilikçi projeler geliştirmektedir. **Dört dil becerisini (okuma, yazma, dinleme, konuşma) ölçen İngilizce sınavı E-TEP** ve **Elektronik-Uluslararası Türkçe Yeterlilik Sınavı (E-UTYS)** gibi sınavlar bu yeniliklerin başında gelmektedir. Bugüne kadar toplam **15 deneme sınavı** başarıyla gerçekleştirilmiş olup, kamu kurum ve kuruluşlarının taleplerini karşılamaya yönelik çalışmalar sürdürülmektedir.

Sınav süreçlerinin optimizasyonu ve soru üretiminde **yapay zekâ teknolojilerinin** kullanımı için kapsamlı çalışmalar devam etmektedir. ÖSYM, bu yenilikçi yaklaşımıyla sınav kalitesini artırmayı ve sınav süreçlerini daha verimli hâle getirmeyi hedeflemektedir.

ÖSYM, değişen ve gelişen koşullara hızlı adapte olabilme yeteneğiyle sınav yapılan kurumlarla güçlü iş birliği ve aday odaklı bir anlayışla çalışmalarını sürdürmektedir. Paydaş kurumlarla iş birliği hâlinde yürütülen süreçler, en şeffaf şekilde hayata geçirilmektedir.

Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri,

Bakanlığımıza 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile 435 milyar 351 milyon 82 bin TL ödenek tahsis edilmiştir. 2023 yılsonu itibarıyla;

- 392 milyar 460 milyon 679 bin 806 TL'si personel giderleri,

- 54 milyar 676 milyon 944 bin 572 TL'si sosyal güvenlik kurumuna devlet giderleri,
- 64 milyar 62 milyon 171 bin 911 TL'si mal ve hizmet alım giderleri,
- 16 milyar 530 milyon 72 bin 495 TL'si cari giderler,
- 54 milyar 252 milyon 712 bin 560 TL'si sermaye giderleri,
- 2 milyar 248 milyon 180 bin 742 TL'si sermaye transferleri

olmak üzere toplam 584 milyar 230 milyon 762 bin 86 TL harcama yapılmıştır.

Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri,

Eğitim alanında gerçekleştireceğimiz faaliyetler için 2025 yılında;

- 1 trilyon 30 milyar 744 milyon 599 bin TL'si personel giderleri,
- 131 milyar 441 milyon 299 bin TL'si sosyal güvenlik kurumuna devlet primi giderleri,
- 116 milyar 553 milyon 46 bin TL'si mal ve hizmet alım giderlerinde kullanılmak üzere cari harcamalar,
- 31 milyar 275 milyon 568 bin TL'si devlet parasız yatılı öğrencileri, burslar ile diğer cari transferler,
- 141 milyar 254 milyon 495 bin TL'si sermaye giderleri,
- 446 milyon 533 bin TL'si sermaye transferleri

olmak üzere Millî Eğitim Bakanlığı bütçesine 1 trilyon 451 milyar 715 milyon 540 bin TL tahsis edilmiştir.

Bakanlık bütçemiz 2020 yılından itibaren harcamaların program sınıflamasına göre tasnif edildiği, harcama önceliği geliştirme konusunda karar alıcılara kamu hizmet sunumu performansına ilişkin bilgilerin sağlandığı ve bu bilgilerin kaynak

tahsisi sürecinde sistematik olarak kullanıldığı program bütçe çerçevesinde hazırlanmaktadır.

2025 yılında 1 trilyon 451 milyar 715 milyon 540 bin TL tahsis edilen Millî Eğitim Bakanlığı bütçesi kapsamında;

- Engellilerin toplumsal hayata katılımı ve özel eğitim programına 84 milyar 557 milyon 289 bin TL,
- Hayat boyu öğrenme programına 35 milyar 737 milyon 840 bin TL,
- Ölçme, seçme ve yerleştirme programına 759 milyon 742 bin TL,
- Ortaöğretim programına 426 milyar 177 milyon 76 bin TL,
- Temel eğitim programına 758 milyar 815 milyon 499 bin TL,
- Uluslararası eğitim iş birlikleri ve yurt dışı eğitim programına 13 milyar 363 milyon 432 bin TL,
- Yönetim ve destek programına 132 milyar 304 milyon 662 bin TL
- ödenek ayrılmıştır. Bununla birlikte;
- 488 milyar 485 milyon 230 bin TL'si Yükseköğretim Kurulu, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve üniversitelerin bütçesi,
- 5 milyar 822 milyon 457 bin TL'si Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı bütçesi,
- 181 milyar 667 milyon TL'si Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğü bütçesi,
- 27 milyar 546 milyon 348 bin TL'si ilköğretim öğrencilerinin ücretsiz ders kitabı giderleri, taşımalı ilköğretim/ortaöğretim uygulaması kapsamında öğle yemeği giderleri ve özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilerin taşıma giderleri için Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonundan aktarılacak ödenek,
- 1 milyar 731 milyon 652 bin TL'si okullarda kullanılacak kömür alımları için Hazine ve Maliye Bakanlığı Bütçesinde tefrik edilen ödenek,
- 29 milyar 607 milyon TL'si aday ve çıraklara ödenecek devlet katkısı için Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bütçesinde tefrik edilen ödenek olmak üzere

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu, Kredi Yurtlar Genel Müdürlüğü bütçesi, ÖSYM bütçesi ile Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bütçelerinden ilgili alanlara aktarılmak üzere tefrik edilenlerle birlikte toplam eğitim bütçemiz 2 trilyon 186 milyar 575 milyon 227 bin TL olarak öngörülmüştür.

Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri,

Cumhurbaşkanlığı Kabinemiz, geçmişte olduğu gibi bugün de eğitime olan desteğini azimle, inançla ve kararlılıkla sürdürmektedir. Genel bütçeden en büyük payı eğitime tahsis ederek bu alandaki kararlılığımızı ve önceliğimizi bir kez daha ortaya koyan Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'a eğitim camiamız ve şahsım adına şükranlarımı sunuyorum.

Bu süreçte emeği geçen, bizlere destek olan tüm kıymetli milletvekillerimize de en içten teşekkürlerimi ifade etmek istiyorum.

2025 Yılı Millî Eğitim Bakanlığı Bütçesi'nin ülkemize, eğitim camiamıza, tüm paydaşlarımıza ve evlatlarımıza hayırlı olmasını diliyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Yusuf TEKİN

Millî Eğitim Bakanı

